CZU: 343.533 **DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.12177024**

FALSIFICAREA ELEMENTELOR DE IDENTIFICARE AUTOVEHICULELOR ÎN CONTEXTUL DE ANSAMBLU A INFRACŢIUNILOR DE FALS ORI UZ DE FALS

Conţescu Vasile

doctorand, Institutul de Cercetări Juridice, Politice şi Sociologice,
Universitatea de Stat din Moldova
ORCID ID: 0009-0009-0027-7193

The criminal legislation of the Republic of Moldova operates, through different legal-penal norms, as well as by including these norms in the content of different chapters, with crimes generically assimilated as forgery crimes and crimes of using forgery. Whatever the category and whatever the form of expression, forgery and the use of forgery seriously undermine the truth and trust that must determine the development of normal social relations between people. The crime provided by art. 276 of the Criminal Code of the Republic of Moldova - falsification of the identification elements of motor vehicles - highlights a crime of forgery itself.

Keywords: *forgery; the use of forgery; falsification; the identification elements of motor vehicles.*

Oricare ar fi categoria şi oricare ar fi forma de exprimare, falsul şi uzul de fals aduc atingere gravă adevărului şi încrederii care trebuie să determine desfăşurarea unor relaţii sociale normale între persoane. Cu adevărat, după cum subliniază autorii V. Dongoroz, S. Kahane, I. Fodor, I. Oancea et. al., orice relaţie socială priveşte *şi se grefează pe o anumită realitate* pe care subiecţii relaţiei o au în vedere şi a cărei existenţă implică o reciprocă bună-credinţă şi încredere din partea acestor subiecţi [1, p. 357].

Cu toate acestea, deşi legislaţia penală a mai multor state a constatat necesitatea configurării generice a unor infracţiuni de fals în mod distinct, legiuitorul din Republica Moldova a oferit importanţă premisei de ocrotire a relațiilor sociale care vizează alterarea adevărului şi încrederea în acest adevăr, însă această importanţă nu a fost valorificată într-un careva mod strict individualizat.

În fapt, legiuitorul din Republica Moldova a stabilit, prin conţinutul art. 361 CP RM, art. 332 CP RM, art. 352^1 CP RM anumite forme generale de manifestare a falsului/falsificării şi/sau uzului de fals, punând accent, în limitele unor norme speciale (sub aspectul unor reguli de concurenţă) pe mai multe varietăţi şi modalităţi normative de manifestare a acestui/acestei fals/falsificări ori a uzului de fals. Este evident, că sfera acestor fapte penale în mod general este foarte amplă, conţinând variate categorii de infracţiuni care pot fi diferenţiată în

dependenţă de forma textuală de exprimare a alterării adevărului, modul de alterare a adevărului, forma de manifestare a relaţiilor sociale în care este vizată alterarea adevărului, natura încrederii care este acordată adevărului presupus a fi respectat etc. [1, p. 357; 2, p. 317]

Punând accent pe sistemul infracţiunilor legate într-un mod sau altul de categoria de încredere şi limitele încrederii, nevalorificând modalitatea de manifestare a încrederii şi formele de exprimare a acesteia (bunuri, înscrisuri, persoane), stabilim că legiuitorul din Republica Moldova pune în evidenţă afectarea relaţiilor sociale care vizează încrederea *in personam* şi *in rem* prin utilizarea mai multor tehnici normative, în particular:

► folosirea termenului generic de **înşelăciune**,

► uzul de sintagma generică – **inducere în eroare**,

► utilizarea unor noţiuni care evidenţiază anumite elemente ale înşelăciunii sau inducerii în eroare: **crearea de confuzie, răspândirea de afirmaţii false, comunicarea mincinoasă, denunţarea falsă, plângerea falsă**,

► operarea cu diferite texte şi modalităţi tehnice care valorifică conţinutul falsificării propriu-zise – **falsificarea; falsificarea, adică fabricarea; contrafacerea; introducerea unor date rezultând date necorespunzătoare adevărului, înscrierea în documente oficiale a unor date vădit false** (*infracţiunea prevăzută la art. 276 CP RM se include în limitele acestei situaţii descrise*),

► includerea în acţiune normativă a diferitor sintagme, care se reduc la noţiunea generică de **uz de fals – prezentarea sau utilizarea unor date false; prezentarea datelor neautentice; utilizarea unui act de identitate fals sau a unui buletin de vot fals; transmiterea unor rapoarte şi informaţii eronate; utilizarea unor coduri fiscale străine sau plastografiate; cu marcarea cu alte timbre decât cele de modelul stabilit**.

Gradul prejudiciabil al infracţiunii de fals şi uz de fals (confecţionarea, deţinerea, vânzarea sau folosirea documentelor oficiale, a imprimatelor, ştampilelor sau sigiliilor false), precum şi a altor infracţiuni de fals (în particular, infracţiunea de fals în acte publice – art. 332 CP RM) decurge din alterarea adevărului săvârşită asupra unei entităţi care au însuşirea legală de a servi ca mijloc de probă, de a constitui dovada unor realităţi de existenţă şi de veracitatea cărora depind formarea şi desfăşurarea unor relaţii sociale. Reiterăm faptul că, deşi legislaţia penală a Republicii Moldova nu face distincţie normativă între o categorie aparte de infracţiuni cu denumirea marginală de *infracţiuni de fals şi uz de fals*, dar acest fapt nu prezumă constatarea lipsei unor incriminări legate de fals sau uz de fals prevăzute de legislaţia altor state. Evident, că legiuitorul din

fiecare stat conturează un sistem de relații sociale propriu prin intermediul acestor entități cu însușiri probatorii, făcând delimitare mai mult în raport cu categoria entității, decât cu forma de influență asupra acesteia. Or, cu siguranță, relațiile sociale în această gamă variată de împrejurări ar fi foarte dificil de protejat și de realizat fără ajutorul anume a unor entități materiale cu însușiri probatorii [1, p. 361]. Pe măsura implicării statului în protecția juridico-penală a entităților cu funcție probatorie, încrederea pe care o inspiră puterea probantă a acestor entități este mai mare. Din aceste ultime rațiuni, importanța ocrotirii penale a relațiilor sociale care vizează încrederea în entitățile materiale cu funcție probatorie este evidentă, iar pericolul social al infracțiunilor care le aduc atingere decurge din dauna cauzată anume acestor relații sociale. În context, art. 361 CP RM vizează răspunderea penală consolidată pentru:

- falsul material în documente oficiale,
- falsul instrumentelor oficiale,
- uzul de fals,
- folosirea instrumentelor false.

Autorii O. Loghin și T. Toader conchid asupra faptului că în limitele infracțiunilor de fals sunt incluse diferite fapte de fals propriu-zis, precum și unele fapte derivate care, datorită legăturii lor strânse cu faptele de fals, și-au găsit în mod firesc locul în această categorie de infracțiuni. Pe această cale anume se face distincția între:

a) *infracțiuni de fals propriu-zis*,

b) *infracțiuni derivate infracțiunilor de fals* [3, p. 457].

În opinia noastră, legiuitorul din Republica Moldova nu și-a fundamentat poziția sa nici operând cu această clasificare conceptuală, punând în evidență, prin intermediul art. 332 CP RM o infracțiune de fals propriu-zis, iar cu ajutorul art. 361 CP RM completează și conținutul infracțiunilor de fals propriu-zis (falsul material de documente oficiale, falsificarea instrumentelor oficiale), și cel al infracțiunilor derivare infracțiunilor de fals (uzul de fals, folosirea instrumentelor false). Pe acest ultim temei, în viziunea noastră, intervin multiple incoerențe aplicative, care pun în evidență necesitatea și realitatea excluderii posibilităților de calificare juridică a infracțiunii prevăzute de art. 361 CP RM prin concurs de infracțiuni doar datorită unor modalități particularizate ale infracțiunii.

Mai mult decât atât, neincluderea infracțiunilor de fals într-un singur grup normativ generic, a oferit temei suficient de interpretare a infracțiunilor de fals propriu-zis și infracțiunilor derivate din cele de fals și în contextul altor multiple incriminări penale (art. 236 CP RM, art. 237 CP RM, art. 352^1 CP RM).

Corelația normelor legate de infracțiunile de fals în CP RM poate fi supusă

unei configurări clasificatoare în baza unor reguli predeterminate, care, în opinia noastră, sunt următoarele:

a) ***infracţiunea de fals propriu-zis în CP RM*** *este descris prin intermediul infracţiunilor de*

- (1) confecţionare a documentelor oficiale (art. 361 CP RM),
- (2) confecţionare a instrumentelor de autentificare (imprimate, ştampile sau sigilii) (art. 361 CP RM),
- (3) falsul în acte publice (art. 332 CP RM),

Este principială delimitarea infracţiunilor de fals vizate la pct. a) - (1)-(3) din perspectiva delimitării falsului material în documente oficiale de falsul intelectual, iar ambele aceste infracţiuni – de falsul instrumentelor de autentificare. Or, falsul instrumentelor de autentificare este comisă în timp anterior falsului material în documente oficiale şi nu poate fi raportat la falsul intelectual.

- (4) falsul în declaraţii, manifestat prin includerea intenţionată a unor date incomplete sau false în declaraţia de avere sau interese personale (art. 352^1 alin. (2) CP RM),
- (5) falsul în declaraţii, manifestat prin declaraţia necorespunzătoare adevărului făcută unui organ competent în vederea producerii unor consecinţe juridice (…) (art. 352^1 alin. (1) CP RM),
- (6) fabricarea semnelor băneşti sau a titlurilor de valoare (art. 236 CP RM),
- (7) fabricarea cardurilor sau a altor instrumente de plată (art. 237 CP RM),
- (8) falsificarea elementelor de identificare ale autovehiculelor (ar. 276 CP RM),
- (9) falsul informatic (art. 260^5 CP RM),
- (10) falsificarea şi contrafacerea produselor (art. 246^2 CP RM),
- (11) gestiunea defectuoasă sau frauduloasă a băncii, a societăţii de investiţii, a societăţii de asigurări, prin falsificarea datelor veridice în procesul de administrare a băncii (…) (art. 239^1 CP RM),
- (12) finanţarea ilegală a partidelor politice sau a campaniilor electorale, încălcarea modului de gestionare a mijloacelor financiare ale partidelor politice sau ale fondurilor electorale, prin falsificarea rapoartelor privind gestiunea financiară (...) (art. 181^2 alin. (1) CP RM,
- (13) falsificarea rezultatelor votării (art. 182 alin. (2) CP RM),
- (14) declaraţiile intenţionat false, operarea intenţionată cu înscrieri false în documentele ce ţin de protecţia proprietăţii intelectuale, precum şi falsificarea documentelor necesare eliberării titlului de protecţie, perfectarea intenţionată a documentelor falsificate cu date care subminează autoritatea solicitantului de protecţie a obiectului de proprietate intelectuală (art. 185^3 CP RM),

- (15) includerea în documentele contabile, fiscale sau financiare a unor date denaturate privind veniturile sau cheltuielile, a unor cheltuieli care nu au la bază operaţiuni reale ori care au la bază operaţiuni ce nu au existat, fie prin tăinuirea unor obiecte impozabile, dacă suma impozitului care trebuia să fie plătit depăşeşte 1500 unităţi convenţionale (art. 244 CP RM),
- (16) includerea în declaraţia cu privire la impozitul pe venit a unor date denaturate dacă suma impozitului pe venit care trebuia să fie achitat depăşeşte 2500 de unităţi convenţionale (art. 244^1 CP RM),
- (17) includerea în prospectul emisiei sau în alte documente, în temeiul cărora se înregistrează emisia titlurilor de valoare, a informaţiilor neautentice sau care pot induce în eroare (art. 245 CP RM),
- (18) includerea intenţionată în registrul deţinătorilor de valori mobiliare a informaţiilor neautentice, denaturate, false (art. 245^2 CP RM)
- (19) includerea în rapoartele prezentate în conformitate cu prevederile legislaţiei a unor date eronate (art. 245^{11} alin. (1) CP RM),
- (20) falsificarea semnelor de marcare de stat (art. 250^1 CP RM).
- (21) falsificarea probelor (art. 310 CP RM,
- (22) denunţarea falsă sau plângerea falsă (art. 311 CP RM),
- (23) declaraţia mincinoasă, concluzia falsă sau traducerea incorectă (art. 312 CP RM),
- (24) întocmirea unei facturi sau a altui alt document sau înscris contabil care conţine informaţii false (art. 335^1 CP RM),
- (25) comunicarea mincinoasă cu bună ştiinţă despre actul de terorism (art. 281 CP RM),

b) ***infracţiunea derivată din infracţiunile de fals este descrisă prin intermediul următoarelor incriminări penale***:

- (1) deţinerea documentelor oficiale false (art. 361 CP RM),
- (2) deţinerea imprimatelor false (art. 361 CP RM),
- (3) deţinerea ştampilelor false (art. 361 CP RM),
- (4) deţinerea sigiliilor false (art. 361 CP RM),
- (5) vânzarea documentelor oficiale false (art. 361 CP RM),
- (6) vânzarea imprimatelor false (art. 361 CP RM),
- (7) vânzarea ştampilelor false (art. 361 CP RM),
- (8) vânzarea sigiliilor false (art. 361 CP RM),
- (9) punerea în circulaţie a semnelor băneşti false sau a titlurilor de valoare false (art. 236 CP RM,
- (10) punerea în circulaţie a cardurilor sau a altor instrumente de plată false (art. 237 CP RM,

- (11) transportarea, păstrarea sau comercializarea mărfurilor supuse accizelor, fără marcarea lor cu timbre de control sau timbre de acciz (art. 250 alin. (2) lit. a) CP RM),
- (12) folosirea documentelor oficiale false (art. 361 CP RM),
- (13) folosirea imprimatelor false (art. 361 CP RM),
- (14) folosirea ştampilelor false (art. 361 CP RM),
- (15) folosirea sigiliilor false (art. 361 CP RM),
- (16) falsificarea rezultatelor votării, prin utilizarea unui act de identitate fals sau a unui buletin de vot fals (art. 182 alin. (1) CP RM,
- (17) prezentarea intenţionată de documente cu date care subminează autoritatea solicitantului de protecţie a obiectului de proprietate intelectuală (art. 185^3 CP RM),
- (18) tăinuirea de date sau prezentarea intenţionată de date neautentice despre poluarea mediului, prin prezentarea intenţionată de către o persoană cu funcţie de răspundere ori de către o persoană care gestionează o organizaţie comercială, obştească sau altă organizaţie nestatală, precum şi de către o persoană juridică, a datelor neautentice (…) (art. 225 CP RM),
- (19) escrocheria (art. 190 CP RM),
- (20) cauzarea de daune materiale prin înşelăciune sau abuz de încredere (art. 196 CP RM),
- (21) sustragerea sau extorcarea drogurilor sau etnobotanicelor, prin escrocherie (art. 217^4 CP RM,
- (22) dobândirea creditului, împrumutului sau despăgubirii/ indemnizaţiei de asigurare prin înşelăciune (art. 238 CP RM),
- (23) gestiunea defectuoasă sau frauduloasă a băncii, a societăţii de investiţii, a societăţii de asigurări, prin prezentarea sau utilizarea unor date false (…) (art. 239^1 CP RM),
- (24) transmiterea de rapoarte sau informaţii eronate Băncii Naţionale a Moldovei (art. 239^2 lit b) CP RM,
- (25) practicarea ilegală a activităţii de întreprinzător cu utilizarea unor coduri fiscale străine sau plastografiate), soldată cu obţinerea unui profit în proporţii mari (art. 241 CP RM),
- (26) aprobarea cu bună-ştiinţă a prospectului emisiei care conţine informaţii neautentice (art. 245 CP RM),
- (27) aprobarea rezultatelor emisiei vădit neautentice (art. 245 CP RM),
- (28) manipularea pe piaţa valorilor mobiliare, prin înşelăciune (art. 245^1 alin. (1) lit. b) CP RM),
- (29) eliberarea de către deţinătorul de registru a listei acţionarilor falsă (art.

245^2 CP RM),

- (30) folosirea listei false a acţionarilor de către orice persoană (…) (art. 245^2 CP RM),
- (31) prezentarea unor informaţii eronate despre investiţii, starea activelor de pensii (art. 245^{11} alin. (1) CP RM),
- (32) însuşirea, în temeiul unor documente false sau întocmite greşit, a mijloacelor acumulate în fond (…) (art. 245^{11} alin. (1) CP RM),
- (33) concurenţa neloială, manifestată prin răspândirea, în procesul comerţului, de afirmaţii false (…) (art. 246^1 lit. a), b), d) CP RM,
- (34) folosirea frauduloasă a documentelor sau a mijloacelor de identificare vamală (art. 248 CP RM),
- (35) declararea neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei (art. 248 CP RM),
- (36) eschivarea de la achitarea plăţilor vamale (inclusiv prin folosirea unor documente false) (art. 249 CP RM),
- (37) punerea în circulaţie a semnelor de marcare de stat false (art. 250^1 CP RM),
- (38) utilizarea semnelor de marcare de stat false (art. 250^1 CP RM),
- (39) insolvabilitatea fictivă (inclusive prin folosirea unor documente false) (art. 253 CP RM,
- (40) utilizarea unei facturi sau a oricărui alt document sau înscris contabil care conține informațiii false (art. 335^1 CP RM);
- (41) trecerea ilegală a frontierei de stat prin sustragerea de la controlul efectuat la trecerea acesteia (art. 362 CP RM),
- (42) organizarea migraţiei ilegale (inclusive prin folosirea unor documente false) (art. 362^1 CP RM).

Infracţiunea prevăzută de art. 276 CP RM - falsificarea elementelor de identificare ale autovehiculelor - fiind definită prin intermediul următorului conţinut normativ (varianta tipică a infracţiunii): *falsificarea seriei, a numărului de identificare ale șasiului, caroseriei sau motorului auto prin ștergere, înlocuire sau modificare* (infracţiune uşoară - se pedepseşte cu amendă în mărime de la 650 la 950 unităţi convenţionale sau cu muncă neremunerată în folosul comunităţii de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 1 an) **pune în evidenţă o *infracţiune de fals propriu-zis*** [1].

În context, elementul material al infracţiunii prevăzute de art. 276 CP RM este descris prin intermediul acţiunii unice de *falsificare*, configurat legal prin intermediul a trei modalităţi normative alternative *ștergere*, *înlocuire* sau *modificare*.

Evident că, în mod faptic, această manifestare a elementului material al infracțiunii obține diferite conotații, care, însă, din punct de vedere al calificării juridice nu au importanţă definitorie. Aceste premise enunţate indică la necesitatea clarificării limitelor conţinutului noțiunii de *falsificare* incidente infracțiunii de falsificare a elementelor de identificare ale autovehiculelor şi interpretării acesteia în contextul temeiului juridic al răspunderii penale pentru infracțiunea prevăzută de art. 276 CP RM.

În opinia noastră, falsificarea în legea penală urmează a fi interpretată prin intermediul *contrafacerii* şi/sau *alterării*. Doar, este necesar a menţiona că, în cazul infracțiunii de falsificare a elementelor de identificare ale autovehiculelor, această falsificare, sub aspectul conţinutului incident, comportă anumite limite de interpretare specifice. După cum consemnează autorii S. Brînza şi V. Stati, *falsificarea totală a elementelor de identificare ale autovehiculelor nu intră sub incidența art. 276 CP RM*; în context, *falsificarea poate fi numai parţială* [2, p. 251; 3, p. 508]. Aceste limite de interpretare specifice sunt vizate însuşi de conţinutul interpretării legale invocate la art. 276 alin. (1) CP RM, şi anume: *falsificarea prin ştergere*, *falsificarea prin înlocuire, falsificarea prin modificare* [1]. Şi aceste modalităţi normative de manifestare a elementului material (exprimate exclusiv prin acţiune) pot fi direcționate alternativ spre mai multe elemente de identificare ale autovehiculelor (serie, număr de identificare a şasiului, număr de identificare ale caroseriei, număr de identificare a motorului auto).

În scopul calificării corecte a infracțiunii prevăzute de art. 276 CP RM nu are importanţă falsificarea elementelor de identificare ale titularului în paşaportul tehnic, falsificarea elementelor de identificare a vehiculelor pe baza paşaportului tehnic, falsificarea elementelor de identificare a paşaportului tehnic (acestea putând fi, după caz, incidente altor conţinuturi normative ale infracțiunii). Falsificarea însuşi a unor elemente de identificare a autovehiculului din paşaportul tehnic nu completează conţinutul infracțiunilor prevăzute de art. 248, respectiv, art. 249 CP RM, fiind încadrată juridic în baza art. 361 sau art. 332 CP RM. Folosirea actelor false (în particular paşaportul tehnic al autovehiculului) în contextul comiterii infracțiunii de contrabandă sau eschivare de la achitarea plăţilor vamale este incidentă pe deplin acestor incriminări penale, nefiind necesară o încadrare suplimentară în baza altor norme. În limitele infracțiunii prevăzute de art. 276 CP RM sunt incluse doar unele elemente de identificare ale vehiculelor. Luând în vedere că, în sensul art. 276 CP RM, falsificarea elementelor de identificare ale autovehiculelor presupune doar alterarea (*contrafacerea parţială*), este evidentă necesitatea de

a indica în lege la multiplele forme de manifestare obiectivă a acestei alterări, pentru a exclude posibilitatea unor scăpări de sub normativul penal a unor fapte care completează conținutul alterării elementelor de identificare ale autovehiculelor şi comportă un caracter prejudiciabil la limitele celorlalte forme de manifestare obiectivă a infracţiunii (ne referim la *falsificarea prin adăugire*).

Referinţe:

1. DONGOROZ, V., KAHANE, S., FODOR, I., OANCEA, I. et. al. Explicaţii teoretice ale Codului penal român. Partea specială. Vol. IV. Bucureşti: Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1972.
2. DONGOROZ, V., FODOR, I., KAHANE, S., ILIESCU, N. et. al. Explicaţii teoretice ale Codului penal român. Partea specială. Vol. IV. Ediţia a II-a. Bucureşti: Editura Academiei Române, Editura All Beck, 2003.
3. LOGHIN, O., TOADER, T. Drept penal român. Partea Specială. Ediţia a III-a – revăzută şi adăugită. Bucureşti: Casa de Editură şi Presă ”Şansa” SRL, 1999, p. 457.
4. Lege. Codul penal al Republicii Moldova din 18.04.2002, nr. 985-XV (în vigoare la 12.06.2002). În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 128-129, art. 1012 din 13.09.2002. Republicat în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 72-74, art. 195 din 14.04.2009. [Vizitat: 13.08.2017.] Disponibil: http://weblex.md/item/view/iddbtype/1/id/0a18b0db361f2f1d5a71390c84adfdb0#A276.
5. STATI, V. Infracţiuni în care mijlocul de transport apare ca obiect material sau ca mijloc de săvârşire a infracţiunii. Material didactico-ştiinţific. Chişinău: CEP USM, 2010. 352 p.
6. BRÎNZA, S., STATI, V. Tratat de drept penal. Partea specială. Vol. 2. Chişinău: S.n., 2015. 1300 p.